

15.02.2022

Asia/6

§ 34

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Heimo Laaksosen valtuustoaloitteesta kaupallispainotteisen lukion saamiseksi Helsinkiin

HEL 2021-011579 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Heimo Laaksosen valtuustoaloitteesta kaupallispainotteisen lukion saamiseksi Helsinkiin:

Lukiokoulutus Helsingin kaupungin alueella

Helsingissä on 12 suomenkielistä kaupungin lukiota, joista yksi on aikuislukio. Nuorten lukioista kuudella on erityistehtävä. Lisäksi kuudessa lukiossa on tarjolla painotettua opetusta. Helsingin kaupungin suomenkielisten lukioiden tutkintotavoitteisten opiskelijoiden määrä oli 8 350 opiskelijaa syyskuussa 2021. Helsingissä on myös 24 yksityistä tai valtion lukiota, joiden tutkinto-opiskelijoiden määrä on yhteensä 7 657.

Palveluverkon kehittäminen

Helsingin kaupunki seuraa lukiopalvelun tarvetta ja paikkojen riittävyyttä säännöllisesti kaupunkitasolla lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Palveluverkon suunnittelussa otetaan huomioon rakenteilla ja jo olemassa oleva tilakapasiteetti. Lukiosuunnittelun lähtökohtana ovat elinvoimaiset ja riittävän suuret lukiot, jotta myös tulevaisuudessa Helsingin kaupungin lukiokoulutuksessa voidaan turvata laadukas opetus ja monipuolinen opintojaksotarjonta kohtuullisin kustannuksin.

Suomenkielinen lukiokoulutus saa vuonna 2023 käyttöönsä kaksi uutta uudisrakennusta, kun Helsingin kielilukio ja Helsingin luonnontiedelukio muuttavat uusiin lukiorakennuksiinsa. Nämä rakennukset korvaavat lukioiden entiset tilat. Uudisrakennusten myötä kaupunki saa lisättyä lukiopaikkoja.

Tällä hetkellä kaupungin suomenkielisen lukiokoulutuksen tarkoitus on kehittää nykyistä lukioverkkoa ja tukeutua rakenteilla oleviin lukiohankkeisiin. Uuden lukion perustaminen ei ole suunnitteilla. Toimialalla on käynnistynyt lukioiden palveluverkkoselvitys, jonka osana tutkitaan eri vaihtoehtoja lisätä lukiopaikkoja vuodesta 2025 eteenpäin.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että kaupallispainotteisen lukion sijaintipaikaksi tutkitaan Malmilla sijaitsevaa Hietakummun ala-asteen kiinteistöä.

Parhailaan Malmin alueella tapahtuu paljon kaavallista kehittämistä. Tästä esimerkkinä on Malmin keskusta- ja lentokenttäalueen kehittäminen. Lähivuosina Hietakummun ala-asteen tilat tarvitaan perusopetuksen käyttöön.

Lukioiden erilaiset mahdollisuudet erikoistumiseen

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsinkiin perustetaan kaupallisiin aineisiin painottuva erityislukio. Lukiolla on kaksi mahdollisuutta erikoistumiseen: erityinen koulutustehtävä tai painotus.

Koulutuksen järjestäjä voi hakea erityistä koulutustehtävää opetus- ja kulttuuriministeriöltä, joka myös myöntää lukioiden erityiset koulutustehtävät ja seuraa koulutustehtävän edellytysten täyttymistä. Koulutuksen järjestäjä voi myös itse tukea lukioidensa erikoistumista myöntämällä niille painotuksia.

Lukio ja erityinen koulutustehtävä

Erityis- tai erikoislukiolla tarkoitetaan lukiota, joka on saanut erityisen koulutustehtävän. Lukion erityinen koulutustehtävä tarkoittaa opetusta, jossa olennaisessa määrin painotetaan yhtä tai useampaa oppiainetta tai opintokokonaisuutta. Lisäksi sillä tarkoitetaan opetusta, joka tähtää ylioppilastutkintoa tasoltaan vastaavan kansainvälisen tutkinnon suorittamiseen. (Lukiolaki 10.8.2018/714, 6 §.)

Erityistehtävän saaneessa lukiossa opiskelijan opintosuunnitelma voi poiketa lukiokoulutuksen valtakunnallisesta opetussuunnitelmasta ja tuntijaosta. Toisin sanoen opiskelija voi tietysin edellytyksin korvata erityistehtäväopinnoilla 16 opintopisteen laajuisesti lukion pakollisia opintoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö varasi keväällä 2017 koulutuksen järjestäjille mahdollisuuden hakea lukioiden erityisiä koulutustehtäviä. Myös jo myönnettyt erityiset koulutustehtävät tuli hakea tuolloin uudelleen. Helsingin kaupunki haki erityistä koulutustehtävää kahdeksalle suomenkieliselle lukiolle 1.8.2018 alkaen (opetustoimen johtaja 8.5.2017, § 35).

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) arvioi koulutuksen järjestäjien edellytyksiä toteuttaa hakemaansa erityistä koulutustehtävää. Erityisen koulutustehtävän myöntäminen edellytti tarvetta haetun koulutuksen järjestämiseen sekä erityistehtävän mukaisen osaamisen syventämiseen ja opiskelumahdollisuuksien monipuolistamiseen. Lisäksi vaatimuksena oli, että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset järjestää tehtävän mukaista koulutusta.

Valtakunnallisesti hakemuksia jätettiin opetus- ja kulttuuriministeriölle 131 kappaletta. Erityinen koulutustehtävä myönnettiin yhteensä 75 lukiolle, joita ylläpitää 41 eri koulutuksen järjestäjää. Ministeriö myönsi päätöksellään (OKM/43/530/2017) kuudelle Helsingin kaupungin suomenkieliselle lukiolle erityisen koulutustehtävän. Kahden lukion osalta hakemus hylättiin. Ministeriö määritteli samalla erityistehtävän saaneille lukioille rahoituksen perusteena olevat enimmäisopiskelijamäärät erityistehtävittäin.

Tällä hetkellä kaupungin suomenkielisten lukioden erityiset koulutustehtävät ovat seuraavat:

- Sibelius-lukio: musiikki- ja tanssipainotteinen opetus
- Helsingin kuvataidelukio: kuvataidepainotteinen opetus
- Mäkelänrinteen lukio: urheilupainotteinen opetus
- Kallion lukio: ilmaisupainotteinen opetus
- Helsingin luonnontiedelukio: luonnontiedepainotteinen opetus
- Resson lukio: englanninkielinen IB-opetus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö selvittää erityisen koulutustehtävän edellytysten täyttymistä säännöllisesti, ja koulutuksen järjestäjä on veloitettu osallistumaan edellytysten selvittämiseen (OKM/43/530/2017).

Koulutuksen järjestäjillä on mahdollisuus hakea lukioden erityisiä koulutustehtäviä opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Uutta tehtävää tulee ministeriön ohjeiden mukaan hakea viimeistään vuotta ennen suunniteltua koulutuksen aloittamista. Uutta hakukierrosta ei tällä hetkellä ole tiedossa.

Lukio ja painotettu opetus

Helsingin kaupungin lukio voi tarjota opiskelijoilleen myös painotettua opetusta. Tällöin lukio painottaa opetuksessaan yhtä tai useampaa oppiainetta tai opintokokonaisuutta. Opiskelijan opinnot määräytyvät kuitenkin valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti, jolloin hänen tulee suorittaa kaikki lukion pakolliset moduulit. Painotetun opetuksen opintojaksot sisältyvät opiskelijan opinto-ohjelmaan valtakunnallisina valinnaisina tai muina valinnaisina opintojaksoina vuoden 2021 opetussuunnitelman mukaisessa opetuksessa.

Päätöksen lukion painotetusta opetuksesta tekee Helsingin kaupunki itse. Painotetun opetuksen opintojaksot kustannetaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lukioille kohdennetusta resurssista.

Tällä hetkellä kaupungin lukioden painotukset ovat seuraavat:

- Helsingin kielilukio: kielet ja kansainvälisyys -painotus sekä kaksikielinen suomi-englanti -linja
- Alppilan lukio: globaalikansalainen
- Etu-Töölön lukio: yrittäjyys
- Helsingin medialukio: media ja yhteiskunta
- Resson lukio: tiede
- Vuosaaren lukio: teknologia- ja musiikkilinjat.

Kaupallisiin aineisiin painottuva lukio-opetus Helsingissä

Kaupungin suomenkielisessä lukiokoulutuksessa valmistellaan parhailaan Talous ja nuoret TATin Bisneskurssien tarjoamista kaupungin lukioiden opiskelijoille. Bisneskurssit ovat digitaalisessa oppimisympäristössä olevia oppimiskokonaisuuksia, joiden avulla voidaan kehittää opiskelijoiden oman talouden hallintataitoja sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista.

Kaupungin kaikkien lukio-opiskelijoiden ja -opettajien käytettävissä on ROI-taloustaitosovellus, jonka avulla opiskelija voi itsenäisesti harjoitella taloustaitoja, säästämistä ja sijoittamisen aloittamista. Opetushenkilöstö voi puolestaan hyödyntää sovelluksen sisältöjä opetusmateriaalina.

Etu-Töölön lukion yrittäjyyspainotus

Kaupungin lukioista Etu-Töölön lukion painotus on yrittäjyys. Lukion vuoden 2021 opetussuunnitelmassa on 38 opintopisteen laajuisesti yrittäjyys-oppiainetta. Opiskelijat voivat vapaasti valita painotuksen mukaisia opintoja lukionsa tarjonnasta.

Etu-Töölön lukion yrittäjyysopinnot painottavat yrittäjämäistä toimintaa, oikean yrityksen perustamista ja siihen liittyvien taitojen kartuttamista. Yrittäjyys-oppiaineen opintojaksot sisältävät teemoja kuten harjoitusyrityksen perustaminen ja yrittäjänä toimiminen omassa harjoitusyrityksessä, työelämän viestintä ja erilaiset työkuulttuurit, start up -yritykset, yhteiskunnallinen yrittäjyys, tuotekehitys ja palvelumuotoilu sekä kansainvälinen kauppa ja sijoittaminen. Painotuksen mukaisia opintoja kehitetään koko ajan.

Lukion painotus tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuksia tutustua korkeakouluihin ja työelämään. Painotus näkyy lukion arjessa esimerkiksi erilaisina yhteistyöprojekteina korkeakoulujen, työelämän ja kolmannen sektorin kanssa. Yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Elisa, SLUSH, Nuori Yrittäjyys ry, Talous ja nuoret TAT, Aalto-yliopisto sekä Haaga-Helia-ammattikorkeakoulu.

Yksityiset ja valtion lukiot

Lauttasaaren yhteiskoulun Kansainvälisen liiketoiminnan lukiolla on ollut yrittäjyyspainotteisen opetuksen erityistehtävä 1.8.2018 lähtien. Lukion erityistehtävän mukainen painotus kohdentuu sekä yrittäjyyden että liiketoiminnan opetukseen.

Munkkiniemen yhteiskoululla on yhteiskunta- ja talouslinja. Myös Kulo- saaren yhteiskoulun lukiossa voi opiskella yhteiskunta- ja talouslinjalla.

Kaksoistutkinnon eli useamman tutkinnon suorittaminen

Valtuustoaloitteessa todetaan, että kaupallisen lukion perustaminen Malmin kampuksen viereen tarjoaisi toimintaedellytykset ja yhteistyö- mahdollisuudet muun muassa kaksoistutkintoihin. Kaksoistutkinnoilla tarkoitetaan useamman tutkinnon suorittamista. Käytännössä tämä yleensä tarkoittaa sitä, että opiskelija suorittaa ammatillisen tutkinnon ohella lukio-opintoja ja ylioppilastutkinnon.

Malmin kampus muodostuu Haaga-Helia-ammattikorkeakoulun ja Perho Liiketalousopiston toimipisteistä. Malmin kampuksella Haaga- Heliassa voi opiskella liiketalouden koulutusohjelmassa tai tehdä HR:n ja johtamisen tai yrittäjyyden suuntautumisopintoja. Perho Liiketalous- opiston Malmin kampuksen toimipisteellä voi opiskella matkailualaa, lii- ketoimintaa tai yhdistää liiketoiminnan perustutkinnon huippu-urheiluun.

Perho Liiketalousopistolla on omat kaksoistutkintoon johtavat opintolin- jansa. Matkailualan ja liiketoiminnan kaksoistutkinnoissa ammatilliset aineet voi opiskella Malmin kampuksella, jolloin lukioaineiden opetuk- sesta vastaa Töölön yhteiskoulun aikuislukio. Urheilun ja liiketoiminnan Sporttikaksari-kaksoistutkinnon järjestämisessä Perho Liiketalousopisto tekee yhteistyötä Helsingin kaupungin Mäkelänrinteen lukion kanssa.

Helsingin kaupungilla kaksoistutkinnon suorittajat ovat Stadin ammatti- ja aikuisopiston tutkinto-opiskelijoita, jotka ammatillisen perustutkinnon lisäksi suorittavat ylioppilastutkinnon ja halutessaan lukion oppimäärän. Helsingin aikuislukio järjestää Stadin ammatti- ja aikuisopiston opiskeli- joille lukio-opetusta.

Opetuksellinen yhteistyö

Valtuustoaloitteessa todetaan, että kaupallisen lukion perustaminen Malmin kampuksen viereen tarjoaisi toimintaedellytykset ja yhteistyö- mahdollisuudet muun muassa opetukselliseen yhteistyöhön.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2019) painot- tuu lukiokoulutuksen yhteistyö muiden oppilaitosten ja erityisesti kor- keakoulujen kanssa. Helsingin kaupungin lukiot tekevät jo tällä hetkellä aktiivisesti yhteistyötä pääkaupunkiseudun korkeakoulujen kanssa.

Näitä ovat esimerkiksi Haaga-Helia-ammattikorkeakoulu, Helsingin yliopisto, Aalto-yliopisto, Metropolia-ammattikorkeakoulu sekä Laurea-ammattikorkeakoulu. Yhteistyö on esimerkiksi vierailuja, projekteja, työpajoja ja opiskelijavarjostuksia, ja niitä järjestetään lähi- ja verkkoto-teutuksina.

Opetussuunnitelman perusteiden (Opetushallitus 2019) mukaan opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä hyödyntämällä muiden oppilaitosten ja korkeakoulujen opetustarjontaa. Helsingin kaupungin lukioiden opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa maksutta kursseja Helsingin yliopiston avoimessa yliopistossa. Aalto-yliopisto tarjoaa maksuttomana kursseja muun muassa muotoilusta, taloudesta ja yrittäjyydestä. Haaga-Heliällä on lukiolaisille kursseja esimerkiksi kiertotaloudesta ja palvelumuotoilusta. Metropolia-ammattikorkeakoululla on esimerkiksi kansantaloustieteiden ja sijoitustoiminnan peruskurssit lukiolaisille. Opiskelija voi sisällyttää korkeakoulussa suoritettua opintoja osaksi lukiotutkintoaan.

Lopuksi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että yllä olevan selvityksen mukaisesti kaupallisten aineiden painottuminen lukiokoulutuksessa on tärkeää. Kuitenkin nykyisellä järjestäjäverkolla ja yhteistyökumppanuuksilla pystytään vastaamaan kaupallisiin aineisiin painottuvan opetuksen tarpeeseen. Uuden, kaupallisia aineita painottavan lukion perustamiselle ei näin ollen ole tarvetta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Elli-Noora Lassy, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 35095
elli-noora.lassy(a)hel.fi
Harri Korhonen, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342
harri.korhonen(a)hel.fi
Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 13.10.2021 Laaksonen Heimo Kaupallispainotteisen lukion saaminen Helsinkiin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

15.02.2022

Asia/6

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt 22.3.2022 mennessä kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa Heimo Laaksosen ja 15 muun kaupunginvaltuutetun allekirjoittamaan valtuustoaloitteeseen. Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsinkiin perustettaisiin kaupallisia oppiaineita painottava erityislukio. Lisäksi aloitteessa esitetään, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tutkisi, voiko lukio sijaita Malmilla sijaitsevassa Hietakummun ala-asteen kiinteistössä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Elli-Noora Lassy, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 35095
elli-noora.lassy(a)hel.fi
Harri Korhonen, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342
harri.korhonen(a)hel.fi
Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 13.10.2021 Laaksonen Heimo Kaupallispainotteisen lukion saaminen Helsinkiin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala